Gothaer

Tabele uszczerbku na zdrowiu

Tabele norm procentowego uszczerbku na zdrowiu

TABELE USZCZERBKU NA ZDROWIU
Tabele norm procentowego uszczerbku na zdrowiu

I. Postanowienia ogólne

§ 1 Tabele norm procentowego uszczerbku na zdrowiu stosuje się przy ustalaniu uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem nieszczęśliwego wypadku objętego umową ubezpieczenia.

§ 2

1. Za nieszczęśliwy wypadek uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego Ubezpieczony niezależnie i wbrew swej woli, doznał stałego lub długotrwałego uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarł.
2. Cechami nieszczęśliwego wypadku są:
   1) **zewnętrzna przyczyna** – zdarzenie, które nastąpiło bez przyczyny zewnętrznej, nie jest uznawane za nieszczęśliwy wypadek. W tym znaczeniu nie jest więc nieszczęśliwym wypadkiem samoistna choroba wywołana procesem chorobowym zachodzącym wewnątrz organizmu. Orzekanie skutków zdarzeń chorobowych, takich jak np. zawał serca lub udar mózgu, ma miejsce tylko wówczas, jeżeli są one objęte danym rodzajem ubezpieczenia,
   2) **nagłość zdarzenia** – zdarzenie musi mieć charakter nagły czyli przebiegać w stosunkowo krótkim okresie czasu. Pojęcia tego nie należy identyfikować zawsze z jednorazowym momentem działania. W pewnych okolicznościach trwające nawet kilkanaście godzin działanie czynnika szkodliwego dla organizmu może być uznawane za **działanie** nagłe,
   3) **niezależność woli Poszkodowanego** – jest istotnym warunkiem uznania zdarzenia za nieszczęśliwy wypadek, dlatego też wypadkami nie są; samookaleczenia, popełnienie lub usiłowanie popełnienia samobójstwa, zatrucie spowodowane alkoholem lub środkami odurzającymi. Spowodowanie wypadku przez lekkomyślność lub zaniedbanie nie daje podstaw do wyłączenia odpowiedzialności, gdyż zamiarem Poszkodowanego nie było spowodowanie obrażeń swego ciała lub śmierci.
   4) **związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem** a **skutkiem** w **postaci uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci** – jest konieczny do uznania zdarzenia za nieszczęśliwy wypadek. Pod uwagę bierze się skutek ostateczny z uwzględnieniem zaszłych w międzyczasie komplikacji i okoliczności niezależnych od Poszkodowanego. Związek przyczynowy zachodzi wówczas, jeżeli bez danego zdarzenia skutek ten nie nastąpiłby lub nastąpiłby dopiero później, w łagodniejszej postaci lub w mniejszym wymiarze. Przy ustalaniu związku przyczynowego należy zwracać uwagę nie tylko na łączność przedmiotową, ale również na łączność czasową i miejscową skutku ze zdarzeniem. Ma to szczególne znaczenie w przypadku, gdy brak jest dokumentacji lekarskiej z okresu bezpośrednio po wypadku (np. Poszkodowany nie zgłosił się do szpitala, ambulatorium itd. gdyż skutki zdarzenia wydawały mu się początkowo niegroźne).

§ 3 Ogólne Warunki Ubezpieczenia mogą wyłączyć z odpowiedzialności Gothaer TU S.A. skutki niektórych zdarzeń mających wszelkie cechy nieszczęśliwego wypadku.

§ 4

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem objęty umową ubezpieczenia, polegający na zaburzeniach czynnościowych uszkodzonego organu, narządu lub układu. Nie pokrywa się on jednak z trwałą niezdolnością do pracy, stanowiącą jedno z kryteriów przy określaniu świadczeń w ubezpieczeniu społecznym. Przy ustalaniu biologicznego uszczerbku na zdrowiu nie bierze się pod uwagę zawodu lub czynności wykonywanych przez Poszkodowanego.
2. Za uszczerbek na zdrowiu uważa się uszkodzenie danego organu, narządu lub układu będące następstwem wypadku objętego umową ubezpieczenia oraz towarzyszące mu powikłania. Uszczerbek na zdrowiu może być całkowity (100%) lub częściowy.

II. Zasady określania uszczerbku na zdrowiu

§ 5 Wydanie orzeczenia i opinii lekarskich odbywa się na zlecenie komórek organizacyjnych Gothaer TU S.A. zajmujących się likwidacją szkód.

§ 6 Uszczerbek na zdrowiu ustala się w procentach według tabeli norm procentowego uszczerbku na zdrowiu będącej częścią niniejszego opracowania.

§ 7

1. Lekarz przy ustalaniu stopnia uszczerbku na zdrowiu powinien w orzeczeniu podać rozpoznanie oraz stopień uszkodzenia czynności naruszonego organu, narządu lub układu łącznie z towarzyszącymi powikłaniami, odpowiednio do pozycji tabeli norm, jaka w konkretnym przypadku ma zastosowanie do określenia procentu uszczerbku na zdrowiu. Jeżeli w odpowiedniej pozycji tabeli procent uszczerbku na zdrowiu jest określony w przedziałach „od-do", lekarz ustala procent uszczerbku na zdrowiu w podanych granicach, biorąc pod uwagę obraz kliniczny uszkodzonego narządu, organu lub układu oraz towarzyszące powikłania,
2. Jeżeli dla danego przypadku brak jest odpowiedniej pozycji w tabeli, lekarz powinien ocenić stopień uszczerbku na zdrowiu według pozycji najbardziej zbliżonej w tabeli, tzw. „per analogiam".Orzeczenia czy opinie, przy których zostało zastosowane „per analogiam", powinny być uzasadnione przez wskazanie, dlaczego konieczne było zastosowanie takiej formy oceny, przy powoływaniu się na daną pozycję w tabeli powinien być dopisek „per analogiam".

§ 8

1. Stopień uszczerbku na zdrowiu powinien być ustalony po zakończeniu leczenia z uwzględnieniem leczenia usprawniającego, nie później jednak niż w 24-tym miesiącu od dnia wypadku.
2. Stopień uszczerbku na zdrowiu określa się według stanu w chwili badania Poszkodowanego.

§ 9 W razie uszkodzenia organu, narządu lub układu, których funkcje już przed wypadkiem były uszkodzone, stopień uszczerbku na zdrowiu określa się w wysokości różnicy między stanem organu, narządu lub układu stwierdzonym po wypadku objętym ochroną ubezpieczeniową a stopniem uszkodzenia istniejącym przed wypadkiem.

§ 10 Przy wielomiejscowych uszkodzeniach kończyny, ogólny stopień uszczerbku na zdrowiu równy jest sumie procentów ustalonych za poszczególne uszkodzenia według tabeli, z ograniczeniem do procentu uszczerbku na zdrowiu przewidzianego za utratę uszkodzonej części kończyny.

§ 11 Jeżeli wypadek objęty ochroną ubezpieczeniową spowodował uszkodzenie więcej niż jednego organu, narządu lub układu, łączny stopień uszczerbku na zdrowiu równy jest sumie uszczerbków ustalonych za poszczególne uszkodzenia według tabeli norm procentowego uszczerbku na zdrowiu. Maksymalny uszczerbek na zdrowiu nie może przekroczyć 100%.

§ 12 Przy uszkodzeniu lewej kończyny górnej u osób leworęcznych, wysokość uszczerbku na zdrowiu określa się według pozycji w tabeli przewidzianej dla osób praworęcznych – o ile możliwe jest w sposób obiektywny udowodnienie istnienia mańkuctwa przed wypadkiem.

§ 13 W przypadku zaistnienia nawykowego zwichnięcia stawu barkowego lub innego stawu, świadczenie wypłaca się jednorazowo tylko za wypadek, który spowodował powstanie nawyku.

§ 14 Przy ocenie uszczerbku na zdrowiu prawe i lewe oko traktuje się łącznie jako jeden narząd wzroku. Tak samo oba narządy słuchu traktuje się łącznie jako jeden narząd słuchu.

Uszkodzenia głowy

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
1	Uszkodzenia powłok czaszki (bez uszkodzeń kostnych): a) znaczne uszkodzenie powłok czaszki – w zależności od rozmiaru i tkliwości blizn, ubytków, owłosienia itp. b) oskalpowanie: u mężczyzn u kobiet	1 – 5 5 – 10 5 – 15
2	Uszkodzenia kości sklepienia i podstawy czaszki (wgłębienia, szczeliny, fragmentacja) w zależności od rozległości uszkodzeń	1 – 10
3	Ubytek w kościach czaszki: a) o średnicy poniżej 3 cm b) o średnicy powyżej 3-5 cm c) o średnicy 6 cm i więcej	 1 – 7 8 – 12 13 – 30
4	Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 1, 2, 3 w postaci: nawracającego wycieku płynu mózgowo-rdzeniowego, przewlekłego zapalenia kości, przepukliny mózgowej – ocenia się dodatkowo – w zależności od rodzaju i stopnia powikłań zwiększając inwalidztwo o:	5 – 15
5	Porażenia i niedowłady: a) porażenie połowicze utrwalone lub parapareza (Lovett 0-1) b) niedowład połowiczy lub parapareza znacznie utrudniające sprawność kończyn (Lovett 2) c) niedowład połowiczy lub parapareza średnio utrudniające sprawność kończyn (Lovett 3) d) niedowład połowiczy nieznacznego stopnia (Lovett 3 + - 4-)	 100 70 – 80 40 – 70 30 – 40
6	Zespoły pozapiramidowe: a) utrwalony zespół pozapiramidowy znacznie utrudniający sprawność ustroju i wymagający opieki innych osób b) zespół pozapiramidowy utrudniający sprawność ustroju z zaburzeniami mowy, napadami ocznymi itp. c) zaznaczony zespół pozapiramidowy	 100 40 – 80 10 – 20
7	Zaburzenia równowagi pochodzenia móżdżkowego: a) zaburzenia równowagi uniemożliwiające chodzenie b) zaburzenia równowagi w dużym stopniu utrudniające chodzenie c) zaburzenia równowagi w małym stopniu utrudniające chodzenie d) zaburzenia równowagi utrudniające w dyskretnym stopniu chodzenie lub nieznaczne upośledzenie zborności ruchów	 80 50 – 60 20 – 30 5 – 15
8	Padaczka: a) z zaburzeniami psychicznymi, charakteropatią, otępieniem i ekwiwalentami padaczkowymi uniemożliwiającymi jakąkolwiek pracę b) z rzadkimi napadami, ale ze zmianami otępiennymi, utrudniająca w dużym stopniu wykonywanie pracy c) bez zmian psychicznych z częstymi napadami d) bez zmian psychicznych z rzadkimi napadami (2 i mniej na miesiąc) **UWAGA:** podstawą rozpoznania padaczki są obserwacje napadu przez lekarza, typowe zmiany EEG, dokumentacja ambulatoryjna bądź szpitalna. PODEJRZENIE PADACZKI NIE UPOWAŻNIA DO JEJ ROZPOZNANIA!	 100 50 – 70 30 – 40 20 – 30

Uszkodzenia głowy - c.d.

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
9	Zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie): a) ciężkie zaburzenia psychiczne wymagające stałej opieki osób trzecich (zmiany otępienne, utrwalone psychozy) b) encefalopatie ze zmianami charakterologicznymi, spowolnieniem itp. **UWAGA:** za encefalopatią poza zespołem psychoorganicznym przemawiają odchylenia przedmiotowe w stanie neurologicznym, zmiany w zapisie EEG, CT i MRI. ROZPOZNANIE KONIECZNIE UDOKUMENTOWANE ZMIANAMI W TESTACH PSYCHOLOGICZNYCH!	70 – 100 40 – 70
10	Nerwice: a) cerebrastenia związana z urazem czaszkowo-mózgowym – zawroty głowy, zaburzenia koncentracji, pamięci, uwagi utrzymujące się ponad 6 miesięcy od urazu, pomimo leczenia – konieczna dokumentacja leczenia b) pourazowe bóle głowy	1 – 8 1 – 4
11	Zaburzenia mowy: a) afazja całkowita (sensoryczna lub sensoryczno-motoryczna) z agrafią i aleksją b) afazja całkowita motoryczna c) afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się d) afazja nieznacznego stopnia	100 – 80 30 – 40 10 – 20
12	Zespoły podwzgórzowe pourazowe (cukrzyca, moczówka prosta, nadczynność tarczycy i inne zaburzenia wewnątrzwydzielnicze pochodzenia ośrodkowego): a) znacznie upośledzające czynności ustroju b) nieznacznie upośledzające czynności ustroju	40 – 60 20 – 30
13	Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwów ruchowych gałki ocznej: a) nerwu okoruchowego: – w zakresie mięśni wewnętrznych oka – w zależności od stopnia uszkodzenia – w zakresie mięśni zewnętrznych oka – w zależności od stopnia uszkodzenia b) nerwu bloczkowego c) nerwu odwodzącego - w zależności od stopnia uszkodzenia	5 – 15 10 – 30 3 1 – 15
14	Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu trójdzielnego – w zależności od stopnia uszkodzenia	5 – 20
15	Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu twarzowego – w zależności od stopnia uszkodzenia **UWAGA:** uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej oceniać według pozycji 48.	5 – 20
16	Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwów: językowo-gardłowego i błędnego – w zależności od stopnia zaburzeń mowy, połykania, oddechu, krążenia i przewodu pokarmowego	5 – 50
17	Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu dodatkowego – w zależności od stopnia uszkodzenia	3 – 15
18	Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwu podjęzykowego – w zależności od stopnia uszkodzenia	5 – 20

Uszkodzenia twarzy

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
19	Uszkodzenia powłok twarzy (blizny i ubytki): a) oszpecenia bez zaburzeń funkcji – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy b) oszpecenia z miernymi zaburzeniami funkcji – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzenia funkcji c) oszpecenia połączone z dużymi zaburzeniami funkcji – w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzeń funkcji	1 – 8 10 – 20 20 – 40

20	Uszkodzenia nosa: a) uszkodzenia nosa bez zaburzeń oddychania i powonienia – w zależności od rozległości uszkodzenia b) uszkodzenia nosa z zaburzeniami oddychania – w zależności od rozległości uszkodzenia i stopnia zaburzeń oddychania c) uszkodzenia nosa z zaburzeniami oddychania i powonienia – w zależności od stopnia zaburzeń w oddychaniu i powonieniu d) utrata powonienia w następstwie uszkodzenia przedniego dołu czaszkowego e) utrata nosa w całości (łącznie z kością nosa)	 1 – 5 5 – 10 10 – 20 5 30
21	Utrata siekaczy i kłów – za każdy ząb: a) częściowa b) całkowita Utrata pozostałych zębów – za każdy ząb	 1 2 1
22	Złamanie szczęki lub żuchwy – w zależności od przemieszczeń, zniekształceń, niesymetrii zgryzu, upośledzenia żucia i rozwierania szczęk, braku zwarcia: a) nieznacznego stopnia b) znacznego stopnia	 1 – 5 5 – 15
23	Utrata szczęki lub żuchwy łącznie z oszpeceniem i utratą zębów – w zależności od wielkości ubytków, oszpecenia i powikłań: a) częściowa b) całkowita	 15 – 30 40 – 50
24	Ubytek podniebienia: a) z zaburzeniami mowy i połykania – w zależności od stopnia zaburzeń b) z dużymi zaburzeniami mowy i połykania – w zależności od stopnia zaburzeń	 5 – 20 20 – 40
25	Urazy języka, ubytki w zależności od blizn, zniekształceń, wielkości ubytków, zaburzeń mowy, trudności połykania: a) niewielkie zmiany, częściowe ubytki b) średnie zmiany i ubytki c) duże zmiany i ubytki d) całkowita utrata języka z całkowitą utratą zdolności mowy	 1 – 3 4 – 10 10 – 30 100

Uszkodzenia narządu wzroku

L.p.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
26	a) przy obniżeniu ostrości wzroku lub utracie wzroku jednego lub obu oczu, inwalidztwo określa się wg poniższej podanej tabeli b) utrata wzroku jednego oka z jednoczesnym wyłuszczeniem gałki ocznej	38

ostrość wzroku oka prawego / ostrość wzroku oka lewego	1,0 (10/10)	0,9 (9/10)	0,8 (8/10)	0,7 (7/10)	0,6 (6/10)	0,5 (5/10)	0,4 (4/10)	0,3 (3/10)	0,2 (2/10)	0,1 (1/10)	0
1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
0,5 (5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80
0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90
0	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100

UWAGA: ostrość wzroku zawsze określa się po korekcji szkłami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.

27	Porażenie nastawności (akomodacji) – przy zastosowaniu szkieł poprawczych: a) jednego oka b) obojga oczu	 15 30

28	Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów tępych: a) rozdarcie naczyniówki jednego oka b) zapalenie naczyniówki siatkówki jednego oka, powodujące zaburzenie widzenia środkowego lub obwodowego c) urazowe uszkodzenie plamki żółtej jednego oka d) zanik nerwu wzrokowego	wg tabeli ostrości wzroku (poz. 26a) j.w. j.w.
29	Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów drążących a) blizny rogówki lub twardówki (garbiak twardówki) b) zaćma urazów (uszkodzenie soczewki) c) ciała obce wewnątrzgałkowe z obniżeniem ostrości wzroku d) ciała obce wewnątrzgałkowe bez obniżenia ostrości wzroku	j. w. j. w. j. w. + 10% 10%
30	Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów chemicznych i termicznych (oparzenia itp.)	wg tabeli ostr. wzr. (poz. 26a)
31	Koncentryczne zwężenie pola widzenia ocenia się według niżej podanej tabeli	

Zwężenie do: (w stopniach)	Przy nienaruszonym drugim oku	W obu oczach	Przy ślepocie drugiego oka
60	0	0	35%
50	5%	15%	45%
40	10%	25%	55%
30	15%	50%	70%
20	20%	80%	85%
10	25%	90%	95%
poniżej 10	35%	95%	100%

32	Połowiczne niedowidzenia: a) dwuskroniowe b) dwunosowe c) jednoimienne	 60 30 25
33	Bezsoczewkowość po operacyjnym usunięciu zaćmy urazowej: a) w jednym oku b) w obu oczach	 10 40
34	Utrata soczewki – ocenić wg tabeli ostrości wzroku (poz. 26a), ale w granicach: a) w jednym oku b) w obu oczach	 15 – 35 30 – 100
35	Zaburzenia w drożności przewodów łzowych (łzawienie) w zależności od stopnia i natężenia: a) w jednym oku b) w obu oczach	 5 – 10 10 – 15
36	Odwarstwienie siatkówki jednego oka – ocenić według tabeli ostrości wzroku pola widzenia (poz. 26a i poz. 31), nie mniej niż	35
37	Jaskra – oceniać według tabeli ostrości wzroku (poz. 26a) oraz tabeli koncentrycznego zwężenia pola widzenia (poz. 31), z tym zastrzeżeniem, że ogólny procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu nie może wynosić więcej niż 35% za jedno oko i 100% za oboje oczu.	
38	Wytrzeszcz tętnicy – w zależności od stopnia	50 – 100
39	Zaćma urazowa – oceniać według tabeli ostrości wzroku (poz. 26a)	
40	Przewlekłe zapalenie spojówek	1 – 10

Uszkodzenia narządu słuchu

41	Przy upośledzeniu ostrości słuchu, procent inwalidztwa określa się wg poniższej tabeli:

Ucho lewe / Ucho prawe	Słuch normalny – 0–25 dB	Osłabienie słuchu – 26–40 dB	Przytępienie słuchu – 41–70 dB	Głuchota zupełna – pow. 70 dB
Słuch normalny – 0–25 dB	0	5	10	20
Osłabienie słuchu – 26–40 dB	5	1S	20	30
Przytępienie słuchu – 41–70 dB	10	20	30	40
Głuchota zupełna – pow. 70 dB	20	30	40	50

42	Urazy małżowiny usznej: a) utrata części małżowiny b) zniekształcenie małżowiny (blizny, oparzenia i odmrożenia) w zależności od stopnia c) utrata jednej małżowiny d) utrata obu małżowin	 1 – 5 5 – 10 15 25
43	Zwężenie lub zarośnięcie zewnętrznego przewodu słuchowego – jednostronne lub obustronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu	Oceniać wg tabeli ostrości słuchu (poz. 41)
44	Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego, pourazowe a) jednostronne b) obustronne	 5 10
45	Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego – według oceny ostrości słuchu zwiększając inwalidztwo o: a) jednostronne b) obustronne	 5 10
46	Uszkodzenie ucha środkowego w następstwie złamania kości skroniowej z upośledzeniem słuchu	Oceniać wg tabeli ostrości słuchu (poz. 41)
47	Uszkodzenie ucha wewnętrznego: a) z uszkodzeniem części słuchowej b) z uszkodzeniem części statycznej w zależności od stopnia uszkodzenia c) z uszkodzeniem części słuchowej i statycznej w zależności od st. uszkodzenia	 j.w. 10 – 30 30 – 60
48	Uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej: a) jednostronne – w zależności od stopnia uszkodzenia b) dwustronne	 10 – 25 20 – 50

Uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku

L.p.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
49	Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji	5 – 10
50	Uszkodzenie lub zwężenie krtani pozwalające na obchodzenie się bez rurki tchawicznej – w zależności od stopnia zwężenia	5 – 30
51	Uszkodzenie krtani, powodujące konieczność stałego noszenia rurki tchawicznej: a) z zaburzeniami głosu – w zależności od stopnia b) z bezgłosem	 5 – 30 100
52	Uszkodzenie tchawicy – w zależności od stopnia jej zwężenia: a) bez niewydolności oddechowej b) z niewydolnością oddechową c) z niewydolnością oddechowo-krążeniową	 1 – 15 10 – 50 40 – 60
53	Uszkodzenie przełyku powodujące: a) częściowe trudności w odżywianiu – w zależności od stopnia upośledzenia stanu odżywiania b) odżywianie tylko płynami c) całkowitą niedrożność przełyku ze stałą przetoką żołądkową	 10 – 30 50 80
54	Uszkodzenie tkanek miękkich skóry, mięśni, naczyń, nerwów w zależności od blizn, ruchomości szyi, ustawienia głowy: a) niewielkiego stopnia b) znacznego stopnia **UWAGA:** uszkodzenie tkanek miękkich z jednoczesnym uszkodzeniem kręgosłupa	 1 – 5 5 – 20

Uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
55	Urazy części miękkich klatki piersiowej – w zależności od utrzymujących się bólów, rozległości blizn, ubytków mięśni i stopnia upośledzenia oddychania a) miernego stopnia b) znacznego stopnia	 1 – 5 5 – 20
56	Utrata brodawki u kobiet – w zależności od zniekształceń i blizn częściowa lub całkowita	1 – 15
57	Utrata sutka w zależności od wielkości ubytków i blizn: a) częściowa b) całkowita c) z częścią mięśnia piersiowego	 5 – 10 15 – 20 20 – 25

58	Uszkodzenie żeber (złamanie itp.): a) z obecnością zniekształceń i bez zmniejszenia pojemności życiowej płuc b) z obecnością zniekształceń i zmniejszeniem pojemności życiowej płuc – w zależności od stopnia zmniejszenia pojemności życiowej	1 – 7 8 – 20
59	Złamanie mostka z deformacją	1 – 8
60	Zapalenie kości (przetoki) żeber lub mostka	10 – 20
61	Uszkodzenie płuc i opłucnej (zrosty opłucnowe, uszkodzenie tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp.): a) bez niewydolności oddechowej b) z niewydolnością oddechową – w zależności od stopnia	1 – 7 8 – 40
62	Uszkodzenie tkanki płucnej powikłane przetokami oskrzelowymi, ropniem płuc przetoki – w zależności od stopnia niewydolności oddechowej **UWAGA:** przy orzekaniu wg punktów 58, 61, 62 uszkodzenia tkanki płucnej i niewydolności oddechowej potwierdzić badaniem spirometrycznym i badaniem rentgenowskim.	40 – 80
63	Uszkodzenia serca lub osierdzia: a) z wydolnym układem krążenia b) z objawami względnej wydolności układu krążenia c) z objawami niewydolności krążenia – w zależności od stopnia niewydolności **UWAGA:** stopień uszkodzenia serca należy oceniać w oparciu o badanie radiologiczne i elektrokardiograficzne oraz ECHO serca.	5 – 10 20 – 30 30 – 90
64	Przepukliny przeponowe – według pozycji powyżej	

Uszkodzenia brzucha i ich następstwa

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
65	Uszkodzenia powłok jamy brzusznej (przepukliny urazowe, przetoki, blizny itp.) – w zależności od jej umiejscowienia i rozmiarów uszkodzenia jamy brzusznej **UWAGA:** za przepukliny urazowe uważa się przepukliny spowodowane pourazowym uszkodzeniem powłok brzusznych (np. po rozerwaniu mięśni powłok brzusznych).	1 – 20
66	Uszkodzenia żołądka, jelit i sieci: a) bez zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego i dostatecznym stanie odżywiania b) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywiania – w zależności od stopnia zaburzeń i stanu odżywiania	3 – 10 10 – 40
67	Przetoki jelitowe, kanałowe i odbyt sztuczny – w zależności od stopnia zanieczyszczania się i zmian zapalnych tkanek otaczających przetokę: a) jelita cienkiego b) jelita grubego	30 – 80 20 – 50
68	Przetoki okołoodbytnicze	5 – 15
69	Uszkodzenie zwieracza odbytu, powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów	60
70	Wypadnięcie odbytnicy – w zależności od stopnia wypadnięcia	10 – 30
71	Utrata śledziony a) bez większych zmian w obrazie krwi b) ze zmianami w obrazie krwi	15 20 – 30
72	Uszkodzenia wątroby, dróg żółciowych lub trzustki: a) z miernymi zaburzeniami ich czynności b) z średnimi i ciężkimi zaburzeniami ich czynności w zależności od stopnia	5 – 10 15 – 60

Uszkodzenia narządów moczopłciowych

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
73	Uszkodzenie jednej nerki lub obu nerek powodujące upośledzenie ich funkcji – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji	1 – 30
74	Utrata jednej nerki przy drugiej zdrowej i prawidłowo działającej	25
75	Utrata jednej nerki przy upośledzeniu funkcjonowania drugiej nerki – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji pozostałej nerki	30 – 70
76	Uszkodzenie moczowodu powodujące zwężenie jego światła	1 – 15
77	Uszkodzenie pęcherza – w zależności od stopnia zmniejszenia jego pojemności, zaburzeń w oddawaniu moczu, przewlekłych stanów zapalnych	10 – 30

78	Przetoki dróg moczowych i pęcherza moczowego – w zależności od stopnia stałego zanieczyszczania się moczem	20 – 50
79	Zwężenie cewki moczowej: a) powodujące trudności w oddawaniu moczu b) z nietrzymaniem lub zaleganiem moczu, bez powikłań wtórnych c) z nietrzymaniem lub zaleganiem moczu z powikłaniami	 5 – 15 20 – 30 30 – 50
80	Utrata prącia	40
81	Częściowa utrata prącia	10 – 30
82	Utrata jednego jądra lub jajnika a) do 45 roku życia b) po 45 roku życia	 20 10
83	Utrata obu jąder lub obu jajników: a) do 45 roku życia b) po 45 roku życia	 40 20
84	Wodniak jądra pourazowy	5 – 10
85	Utrata macicy: a) w wieku do 45 lat b) w wieku powyżej 45 lat	 40 20
86	Uszkodzenie krocza powodujące wypadnięcie narządów rodnych: a) pochwy b) pochwy i macicy	 10 30

Ostre zatrucia i ich następstwa

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
87	Nagłe zatrucie gazami lub/i substancjami (z wyjątkiem zatruć pokarmowych): a) ze stwierdzoną utratą przytomności, lecz bez wtórnych powikłań b) powodujące uszkodzenie układu krwiotwórczego i narządów wewnętrznych (rozedma, przewlekły nieżyt krtani, tchawicy i oskrzeli – w zależności od stopnia uszkodzenia	1 – 10 10 – 25
88	Nagłe zatrucie pokarmami powodujące uszkodzenie narządów miąższowych przewodu pokarmowego – w zależności od stopnia uszkodzenia **UWAGA:** uszkodzenia układu nerwowego wskutek nagłych zatruć pokarmowych należy oceniać według odpowiednich pozycji dotyczących układu nerwowego	5 – 15

Uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
89	Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku szyjnym: a) ograniczenie ruchomości w zakresie rotacji 20°-40° i/lub zginania 20°-40° b) ograniczenie ruchomości w zakresie rotacji 0°-20° i/lub zginania 0°-20° c) całkowite zesztywnienie z neutralnym ustawieniem głowy d) całkowite zesztywnienie z niekorzystnym ustawieniem głowy	 1 – 10 10 – 20 25 25 – 40
90	Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku piersiowym (Th1 – Th11): a) z ograniczeniem ruchomości (test Schobera 2-3 cm, pochylenie 15°-30°) b) z dużym ograniczeniem ruchomości (test Schobera 0-2 cm, pochylenie 0°-15°) c) **obecność deformacji kręgu powyżej 10% wysokości powoduje zwiększenie stopnia inwalidztwa wynikającego i pkt a)-b) o** d) **obecność niestabilności segmentarnej powoduje zwiększenie stopnia inwalidztwa wynikającego z pkt a)-b) o**	 1 – 10 10 – 20 3 – 10 5
91	Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku piersiowym i lędźwiowym (TM2-L5) w zależności od ograniczenia i zniekształcenia kręgów: a) z ograniczeniem ruchomości (test Schobera 7-5 cm, rotacja 30°-40°) b) z miernym ograniczeniem ruchomości (test Schobera 5-3 cm, rotacja 20°-30°) c) z dużym ograniczeniem ruchomości (test Schobera 0-3 cm, rotacja 0°-20°) d) **obecność deformacji kręgu powyżej 10% wysokości powoduje zwiększenie stopnia inwalidztwa wynikającego z pkt a)-b) o** e) **obecność niestabilności segmentarnej powoduje zwiększenie stopnia inwalidztwa wynikającego z pkt a)-b) o**	 1 – 5 5 – 15 15 – 25 5 – 10 5
92	Izolowane złamanie wyrostków poprzecznych lub ościstych – w zależności od przemieszczeń i ich liczb i ograniczenia kręgosłupa	1 – 8
93	Uszkodzenia kręgosłupa powikłane zapaleniem kręgów, obecnością ciała obcego itp. ocenia się według poz. 89-92, zwiększając stopień uszczerbku na zdrowiu **UWAGA:** niestabilność, kręgozmyk – w zależności od stopnia oceniać wg poz. 89-91. Uszkodzenie mięśni kręgosłupa oceniać wg stopnia ograniczenia ruchomości kręgosłupa na danym odcinku.	5 – 10

94	Uszkodzenia rdzenia kręgowego: a) przy objawach poprzecznego przecięcia rdzenia z całkowitym porażeniem lub niedowładem dużego stopnia dwóch lub czterech kończyn b) niedowład kończyn dolnych bez uszkodzenia górnej części rdzenia (kończyn górnych), umożliwiający poruszanie się za pomocą dwóch lasek c) niedowład kończyn dolnych umożliwiający poruszanie się o jednej lasce d) porażenie całkowite obu kończyn górnych z zanikami mięśniowymi, zaburzeniami czucia i zmianami troficznymi bez porażenia kończyn dolnych (po wylewie śródrdzeniowym) e) niedowład znacznego stopnia obu kończyn górnych znacznie upośledzający czynność kończyn (po wylewie śródrdzeniowym) f) niedowład nieznacznego stopnia obu kończyn górnych (po wylewie śródrdzeniowym) g) zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów (zespół stożka końcowego)	100 60 – 80 30 – 40 100 60 – 70 20 – 30 20 – 40
95	Urazowe zespoły korzonkowe (bólowe, ruchowe, czuciowe lub mieszane) – w zależności od stopnia: **A. bez odchyleń obiektywnych w badaniu neurologicznym (tylko skargi subiektywne - bóle, drętwienia, uczucie sztywności itp.)** a) szyjne b) piersiowe c) lędźwiowo-krzyżowe **B. z obiektywnymi odchyleniami w badaniu neurologicznym (zniesienie odruchów, zaniki mięśni kończyn, osłabienie siły mięśniowej itp.)** a) szyjne b) piersiowe c) lędźwiowo-krzyżowe **C. z obiektywnymi, bardzo dużymi odchyleniami neurologicznymi** a) szyjne b) piersiowe c) lędźwiowo-krzyżowe **D. zespoły korzonkowe guziczne**	 1-5 1-7 1-5 5-10 3-8 5-10 10-20 8-12 10-20 3

Uszkodzenia miednicy

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
96	Utrwalone rozejście się spojenia łonowego lub rozerwanie stawu krzyżowo-biodrowego – w zależności od stopnia przemieszczenia i zaburzeń chodu a) niewielkiego stopnia b) znacznego stopnia	 1 – 10 10 – 35
97	Złamanie miednicy z przerwaniem obręczy biodrowej jedno lub wielomiejscowe – w zależności od zniekształcenia i upośledzenia chodu: a) w odcinku przednim (kość łonowa, kulszowa) b) w odcinku przednim i tylnym (typ Malgaigne'a)	 1 – 10 10 – 35
98	Złamanie panewki stawu biodrowego, dachu stropu panewki, dna – w zależności od przemieszczeń, zborności stawu, stopnia zwichnięcia i zakresu ruchów: ocena według uszkodzeń stawu biodrowego (pkt 145-148) **UWAGA:** uraz stawu biodrowego wygojony sztucznym stawem oceniać wg stanu uszkodzenia stawu przed operacją. Uszkodzenie sztucznego stawu oceniać wg maksymalnego procentu minus inwalidztwo stwierdzone przed założeniem sztucznego stawu.	
99	Izolowane złamanie miednicy (talerz biodrowy, kolce biodrowe, guz kulszowy) – w zależności od zniekształcenia i zaburzeń funkcji **UWAGA:** towarzyszące uszkodzenia narządów miednicy i objawy neurologiczne ocenia się dodatkowo według pozycji dotyczących odpowiednich uszkodzeń narządów miednicy lub uszkodzeń neurologicznych.	1 – 10

Uszkodzenia kończyny górnej – ŁOPATKA

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
		Prawa	Lewa
100	Złamanie łopatki: a) złamanie łopatki z nieznacznym przemieszczeniem i niewielkim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie ponad 140°, unoszenie ponad 140°, rotacja wewnętrzna ponad 70°) b) złamanie łopatki z wyraźnym przemieszczeniem i średnim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie 100°-140° unoszenie 100°-140°, rotacja wewnętrzna 50°-70°) c) złamanie łopatki z dużym przemieszczeniem i znacznym ograniczeniem ruchomości stawu barkowego (zgięcie poniżej 100°, unoszenie poniżej 100°, rotacja wewnętrzna poniżej 50°) **UWAGA:** normy pozycji 100 uwzględniają również ewentualne powikłania neurologiczne.	1 – 5 5 – 15 15 – 30	1 – 3 3 – 12 12 – 25

OBOJCZYK

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
101	Wadliwie wygojone złamanie obojczyka – w zależności od stopnia zniekształcenia i ograniczenia ruchów: a) z nieznaczną deformacją i niewielkim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie ponad 140° unoszenie ponad 140°, rotacja wewnętrzna ponad 70°) b) ze średniego stopnia deformacją i średnim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie 100°-140°, unoszenie 100°-140°, rotacja wewnętrzna 50°-70°) c) z bardzo dużą deformacją i znacznym ograniczeniem ruchomości stawu barkowego (zgięcie poniżej 100°, unoszenie poniżej 100°, rotacja wewnętrzna poniżej 50°)	Prawa 1 – 5 5 – 20 20 – 30	Lewa 1 – 4 4 – 15 15 – 25
102	Staw rzekomy obojczyka – w zależności od zniekształceń, przemieszczeń, upośledzenia funkcji kończyny – zwiększenie stopnia inwalidztwa określonego na podstawie pkt. 101 o: a) nieznaczne zmiany b) znaczne zmiany	Prawa 5 7	Lewa 3 5
103	Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego – w zależności od ograniczenia ruchów, upośledzenia zdolności dźwigania i stopnia zniekształcenia: a) z nieznaczną deformacją (0/I°) i niewielkim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie ponad 140°, unoszenie ponad 140°, rotacja wewnętrzna ponad 70°) b) ze średniego stopnia deformacją (I°/II°) i średnim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie 100°-140°, unoszenie 100°-140°, rotacja wewnętrzna 50°-70°) c) z bardzo dużą deformacją (III°) i znacznym ograniczeniem ruchomości stawu barkowego (zgięcie poniżej 100°, unoszenie poniżej 100°, rotacja wewnętrzna poniżej 50°)	Prawa 1 – 5 5 – 15 15 – 25	Lewa 1 – 4 4 – 10 10 – 20
104	Uszkodzenie obojczyka powikłane zapaleniem kości i obecnością ciał obcych – ocenia się wg poz. 101-103 zwiększając stopień inwalidztwa **UWAGA:** przy współistniejących powikłaniach neurologicznych należy stosować ocenę wg pozycji dotyczących uszkodzeń odpowiednich odcinków kończyny – w zależności od stopnia wypadnięcia funkcji.	Prawa 5	Lewa 5
105	Uszkodzenie stawu łopatkowo-ramiennego – w zależności od blizn, ograniczenia ruchów, zaników mięśni, przemieszczeń, zniekształceń złamanej głowy, nasady bliższej kości ramiennej i innych zmian wtórnych: a) z niewielkim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie ponad 140°, unoszenie ponad 140°, rotacja wewnętrzna ponad 70°) b) ze średniego stopnia ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie 100°-140°, unoszenie 100°-140°, rotacja wewnętrzna 50°-70°) c) ze znacznym ograniczeniem ruchomości stawu barkowego (zgięcie poniżej 100°, unoszenie poniżej 100°, rotacja wewnętrzna poniżej 50°)	Prawa 1 – 5 5 – 15 15 – 30	Lewa 1 – 4 4 – 10 10 – 25
106	Zastarzałe nie odprowadzone zwichnięcie stawu barkowego – w zależności od zakresu ruchów i ustawienia kończyny	Prawa 20 – 35	Lewa 15 – 30
107	Nawykowe lub nawracające zwichnięcia potwierdzone rentgenem i zaświadczeniem lekarskim o kilkakrotnym (co najmniej trzykrotnym) zwichnięciu	Prawa 25	Lewa 20
108	Staw cepowy w następstwie pourazowych ubytków kości – w zależności od zaburzeń funkcji **UWAGA:** staw wiotki z powodu porażeń ocenia się wg norm neurologicznych	Prawa 25 – 35	Lewa 20 – 30
109	Zesztywnienie stawu barkowego **rozumiane jako całkowity brak ruchomości w stawie ramienno-łopatkowym** a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym (w odwiedzeniu około 70°, antepozycja 35° i rotacja zewnętrzna około 25°) w zależności od ustawienia i funkcji b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	Prawa 25 – 35 40	Lewa 15 – 25 35
110	Bliznowaty przykurcz stawu barkowego w zależności od zaburzeń czynności stawu – ocena wg pkt 105		
111	Uszkodzenie barku powikłane przewlekłym zapaleniem kości, obecnością ciał obcych, przetokami i zmianami neurologicznymi ocenia się wg pozycji 104-109, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu – w zależności od stopnia powikłań i upośledzenia	Prawa 8	Lewa 6
112	Utrata kończyny w barku	75	65
113	Utrata kończyny wraz z łopatką	80	70

RAMIĘ

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
		Prawa	Lewa
114	Złamanie trzonu kości ramiennej w zależności od przemieszczeń, ograniczeń w stawie łopatkowo-ramiennym i łokciowym; a) z niewielkim przemieszczeniem i z niewielkim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie ponad 140°, unoszenie ponad 140°, rotacja wewnętrzna ponad 70°) i / lub łokcia (zgięcie powyżej 120°, deficyt wyprostu do 5°, pełne ruchy rotacyjne) b) ze średniego stopnia przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie 100°-140°, unoszenie 100°-140°, rotacja wewnętrzna 50°-70°) i / lub łokciowego (zgięcie 120°-90°, deficyt wyprostu 5°-30°, ograniczenie rotacji do 60°) c) ze znacznym przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości stawu barkowego (zgięcie poniżej 100°, unoszenie poniżej 100°, rotacja wewnętrzna poniżej 50°) i / lub łokciowego (zgięcie poniżej 90°, deficyt wyprostu powyżej 30°, ruchomość rotacyjna ograniczona powyżej 60°) d) złamania powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, brakiem zrostu, stawem rzekomym, ciałami obcymi i zmianami neurologicznymi – **jak w punktach a-c zwiększając stopień inwalidztwa o**	1 – 8 8 – 15 15 – 25 7 – 15	1 – 5 5 – 10 10 – 20 5 – 10
		Prawa	Lewa
115	Uszkodzenia mięśni, ścięgien i ich przyczepów – w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji: a) z niewielkim ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie ponad 140°, unoszenie ponad 140°, rotacja wewnętrzna ponad 70°) i / lub łokcia (zgięcie powyżej 120°, deficyt wyprostu do 5°, pełne ruchy rotacyjne) b) ze średniego stopnia ograniczeniem funkcji stawu barkowego (zgięcie 100°-140°, unoszenie 100°-140°, rotacja wewnętrzna 50°-70°) i / lub łokciowego (zgięcie 120°-90°, deficyt wyprostu 5°-30°, ograniczenie rotacji do 60°) c) ze znacznym ograniczeniem ruchomości stawu barkowego (zgięcie poniżej 100°, unoszenie poniżej 100°, rotacja wewnętrzna poniżej 50° i / lub łokciowego (zgięcie poniżej 90°, deficyt wyprostu powyżej 30°, ruchomość rotacyjna ograniczona powyżej 60°)	1 – 5 5 – 10 10 – 20	1 – 3 3 – 8 8 – 15
		Prawa	Lewa
116	Utrata kończyny w obrębie ramienia: a) z zachowaniem tylko 1/3 bliższej kości ramienne] b) przy dłuższych kikutach	70 65	65 60
117	Przepukliny mięśniowe ramienia w zależności od rozmiarów	1 – 3	1 – 3

STAW ŁOKCIOWY

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
		Prawa	Lewa
118	Złamanie obwodowej nasady kości ramiennej, wyrostka łokciowego, głowy kości promieniowej – w zależności od zniekształceń i ograniczenia ruchów: a) z niewielkim przemieszczeniem i z niewielkim ograniczeniem funkcji stawu łokciowego (zgięcie powyżej 120°, deficyt wyprostu do 5°, pełne ruchy rotacyjne) b) ze średniego stopnia przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji stawu łokciowego (zgięcie 120°-90°, deficyt wyprostu 5°-30°, ograniczenie rotacji do 60°) c) ze znacznym przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości stawu łokciowego (zgięcie poniżej 90°, deficyt wyprostu powyżej 30°, ruchomość rotacyjna ograniczona powyżej 60°)	1 – 5 5 – 15 15 – 25	1 – 4 4 – 10 10 – 20
		Prawa	Lewa
119	Zesztywnienie stawu łokciowego: a) w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i z zachowanymi ruchami obrotowymi przedramienia (75°-10°) b) z brakiem ruchów obrotowych c) w innych niekorzystnych ustawieniach-zależnie od przydatności czynnościowej kończyny	30 35 30 – 45	25 30 25 – 40
120	Przykurcz w stawie łokciowym – w zależności od zakresu zgięcia, wyprostu i stopnia zachowania ruchów obrotowych przedramienia wg punktu 118		

UWAGA: wszelkie inne uszkodzenia w obrębie stawu łokciowego należy oceniać według pozycji 118-120

121	Cepowy staw łokciowy – w zależności od stopnia wiotkości i stanu mięśni	15 – 30	15 – 25
122	Uszkodzenia stawu łokciowego powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami, ciałami obcymi itp. ocenia się wg pozycji 118-121, zwiększając stopień inwalidztwa o **UWAGA:** pełen wyprost stawu łokciowego – 0°, pełne zgięcie stawu łokciowego – 145°.	Prawa 2 – 5	Lewa 1 – 5

PRZEDRAMIĘ

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
123	Złamania w obrębie dalszych nasad jednej lub obu kości przedramienia, powodujące ograniczenia ruchomości nadgarstka i zniekształcenia – w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych: a) z niewielkim przemieszczeniem i z niewielkim ograniczeniem funkcji nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe do 60°) b) ze średniego stopnia przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe 40°-60°) c) ze znacznym przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe poniżej 40°)	Prawa 1 – 5 5 – 15 15 – 20	Lewa 1 – 4 5 – 10 10 – 15
124	Złamania trzonów jednej lub obu kości przedramienia – w zależności od przemieszczeń, zniekształceń i zaburzeń czynnościowych: a) z niewielkim przemieszczeniem i z niewielkim ograniczeniem funkcji stawu łokciowego (zgięcie powyżej 120°, deficyt wyprostu do 5°, pełne ruchy rotacyjne) i / lub nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe do 60°) b) ze średniego stopnia przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji stawu łokciowego (zgięcie 120°-90°, deficyt wyprostu 5°-30°, ograniczenie rotacji do 60°) i / lub nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe 40°-60°) c) ze znacznym przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości stawu łokciowego (zgięcie poniżej 90°, deficyt wyprostu powyżej 30°, ruchomość rotacyjna ograniczona powyżej 60°) i / lub nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe poniżej 40°)	Prawa 1 – 5 5 – 15 15 – 25	Lewa 1 – 4 5 – 10 10 – 20
125	Uszkodzenia części miękkich przedramienia, skóry mięśni, ścięgien, naczyń – w zależności od rozmiarów, uszkodzenia i upośledzenia funkcji, zmian wtórnych (troficzne, krążeniowe, blizny i inne): a) niewielkie zmiany b) znaczne zmiany	Prawa 1 – 5 5 – 15	Lewa 1 – 4 4 – 10
126	Staw rzekomy trzonu kości łokciowej lub promieniowej – w zależności od zniekształceń, ubytków kości, upośledzenia funkcji i innych zmian wtórnych – ocena według punktu 124, zwiększając stopień inwalidztwa o	Prawa 5 – 10	Lewa 2 – 7
127	Brak zrostu, staw rzekomy obu kości przedramienia – w zależności od zniekształceń, ubytków kości, upośledzenia funkcji i innych zmian wtórnych – jak w punkcie 124, zwiększając stopień inwalidztwa o	Prawa 8 – 15	Lewa 7 – 10
128	Uszkodzenie przedramienia powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, obecnością ciał obcych, ubytkiem tkanki kostnej i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 123-127, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od stopnia powikłań	Prawa 1 – 10	Lewa 1 – 6
129	Utrata kończyny w obrębie przedramienia – w zależności od charakteru kikuta i jego przydatności do protezowania	Prawa 55 – 65	Lewa 55 – 60
130	Utrata przedramienia w sąsiedztwie stawu nadgarstkowego	50	45

NADGARSTEK

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
131	Uszkodzenie nadgarstka: skręcenie, zwichnięcie, złamanie – w zależności od blizn, zniekształceń, rozległości uszkodzenia, upośledzenia funkcji, zmian troficznych i innych zmian wtórnych: a) z niewielkim przemieszczeniem i z niewielkim ograniczeniem funkcji nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe 40°-60°) b) ze średniego stopnia przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe 40°-60°) c) ze znacznym przemieszczeniem i ograniczeniem ruchomości nadgarstka (zgięcie grzbietowe i dłoniowe poniżej 40°)	Prawa 1 – 5 5 – 15 15 – 20	Lewa 1 – 4 5 – 10 10 – 15
132	Całkowite zesztywnienie w obrębie nadgarstka: a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji dłoni i palców b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji dłoni i palców	Prawa 15 – 30 25 – 35	Lewa 10 – 20 20 – 30
133	Uszkodzenia nadgarstka powikłane głębokimi, trwałymi zmianami troficznymi, przewlekłym ropnym zapaleniem kości nadgarstka, przetokami i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 131 i 132, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od stopnia powikłań	Prawa 1 – 8	Lewa 1 – 6
134	Utrata ręki na poziomie nadgarstka	45	40

ŚRÓDRĘCZE

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
135	Uszkodzenie śródręcza, części miękkich (skóry, mięśni, naczyń, nerwów), kości w zależności od blizn, zniekształceń, upośledzenia funkcji ręki i innych zmian wtórnych:	Prawa	Lewa
	a) niewielkie zniekształcenia, ograniczenie ruchomości do 25% normy	1 – 4	1 – 3
	b) średnie zniekształcenia i ograniczenie ruchomości 25% - 50% normy	5 – 8	4 – 6
	c) rozległe zniekształcenia i ograniczenie ruchomości ponad 50% normy	9 – 12	7 – 10

KCIUK

L.p.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
136	Utrata w zakresie kciuka – w zależności od rozmiaru ubytku, blizn, zniekształceń , jakości kikuta, ograniczenia ruchów palca, upośledzenia funkcji ręki i innych zmian wtórnych:	Prawa	Lewa
	a) częściowa utrata opuszki	1 – 3	1 – 2
	b) utrata opuszki	4	3
	c) utrata paliczka paznokciowego	5 – 7	3 – 5
	d) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawowego (od 2/3 długości paliczka)	10	7
	e) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawowego poniżej 2/3 długości lub utrata obu paliczków bez kości śródręcza	15	10
	f) utrata obu paliczków z kością śródręcza	25	20
137	Inne uszkodzenia kciuka: złamania, zwichnięcia, uszkodzenia mięśni, ścięgien, naczyń, nerwów – w zależności od blizn, zniekształceń, zaburzeń czucia, ograniczenia ruchów palca, upośledzenia funkcji ręki i innych zmian wtórnych:	Prawa	Lewa
	a) niewielkie ograniczenie funkcji (sumaryczne zgięcie ponad 100°, opozycja do - 1 cm)	1 – 8	1 – 5
	b) średnie ograniczenie funkcji (sumaryczne zgięcie 70°-100°) opozycja -2 - -4 cm)	8 – 15	5 – 10
	c) duże ograniczenie funkcji (sumaryczne zgięcie poniżej 70°, opozycja poniżej 4 cm)	15 – 25	10 – 20
	UWAGA: przy ocenie stopnia zaburzeń czynności kciuka należy brać pod uwagę przede wszystkim zdolność przeciwstawienia i chwytu.		

PALEC WSKAZUJĄCY

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
138	Utrata w obrębie wskaziciela – w zależności od blizn, zniekształceń, jakości kikuta, ograniczenia ruchów wskaziciela, upośledzenia funkcji ręki:	Prawa	Lewa
	a) częściowa utrata opuszki	1 – 3	1 – 2
	b) utrata opuszki	4	3
	c) utrata paliczka paznokciowego	5	4
	d) utrata paliczka paznokciowego i części paliczka środkowego	8	6
	e) utrata paliczka paznokciowego i środkowego	10	8
	f) utrata trzech paliczków	15	12
	g) utrata wskaziciela z kością śródręcza	20	16
	Sumaryczne pełne zgięcie stawów MCP, PIP, DIP = 260°		
139	Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie wskaziciela: blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zesztywnienia, zmiany troficzne, czuciowe itp. – w zależności od stopnia:	Prawa	Lewa
	a) niewielkie ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie do 230° i/lub sumaryczny deficyt wyprostu do 20°	1 – 3	1 – 2
	b) średnie ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie do 230°-160° i/lub sumaryczny deficyt wyprostu 20°-40°)	3 – 8	2 – 5
	c) duże ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie poniżej 160° i/lub sumaryczny deficyt wyprostu ponad 40°)	8 – 12	5 – 10
	d) zmiany znacznego stopnia graniczące z utratą wskaziciela (bezużyteczności palca)	15	12

PALEC TRZECI, CZWARTY I PIĄTY

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
140	Palec trzeci, czwarty, piąty – w zależności od stopnia uszkodzenia:	Prawa	Lewa
	a) częściowa utrata opuszki	1 – 2	1
	b) utrata opuszki lub paliczka paznokciowego	2,5	2
	c) utrata dwóch paliczków	5	4,5
	d) utrata trzech paliczków	7 – 8	5 – 6

141	Utrata palców III, IV, V z kością śródręcza Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palców III, IV, V i odpowiednich kości śródręcza (blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zesztywnienia, zmiany troficzne, czuciowe itp.) – powodujące: a) niewielkie ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie do 230° i/lub sumaryczny deficyt wyprostu do 20°) b) średnie ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie do 230°-160° i/lub sumaryczny deficyt wyprostu 20°-40°)	8 – 12 Prawa 1 – 2	6 – 8 Lewa 1 – 1.5
142	c) duże ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie poniżej 160° i/lub sumaryczny deficyt wyprostu ponad 40°) **UWAGA:** przy uszkodzeniach obejmujących większą liczbę palców globalna ocena musi być niższa niż całkowita utrata tych palców i odpowiadać stopniowi użyteczności ręki. Uszkodzenia obejmujące wszystkie palce z pełną utratą użyteczności ręki nie mogą przekroczyć dla ręki prawej 45% a dla lewej 40%.	2 – 3 4 – 6	1,5 – 2 3 – 5

Uszkodzenia kończyny dolnej
STAW BIODROWY

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
143	Utrata kończyny dolnej przez wyłuszczenie jej w stawie biodrowym	85
144	Uszkodzenia tkanek miękkich aparatu więzadłowo-stawowego, mięśni, naczyń, nerwów, skóry – w zależności od stopnia ograniczenia ruchów: a) niewielkie ograniczenie ruchomości (zgięcie do 90°, odwiedzenie do 30°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna do 30°) b) średnie ograniczenie ruchomości (zgięcie 10°-90°, odwiedzenie 20°-30°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna do 20°-30°) c) duże ograniczenie ruchomości (zgięcie poniżej 70°, odwiedzenie poniżej 20°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna poniżej 20°)	1 – 6 6 – 12 12 – 20
145	Zesztywnienie stawu biodrowego – w zależności od ustawienia i wtórnych zaburzeń statyki i dynamiki: a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	20 – 30 30 – 50
146	Inne następstwa uszkodzeń stawu biodrowego (zwichnięć, złamań bliższej nasady kości udowej, złamań szyjki, złamań przezkrętarzowych i podkrętarzowych, złamań krętarzy itp.) – w zależności od zakresu ruchów przemieszczeń, skrócenia, zniekształceń i różnego rodzaju zmian wtórnych oraz dolegliwości subiektywnych: a) niewielkie ograniczenie ruchomości (zgięcie do 90°, odwiedzenie do 30°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna do 30°) b) średnie ograniczenie ruchomości (zgięcie 70°-90°, odwiedzenie 20°-30°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna do 20°-30°) c) duże ograniczenie ruchomości (zgięcie poniżej 70°, odwiedzenie poniżej 20°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna poniżej 20°) d) z dodatkowymi wtórnymi następstwami i zmianami w obrębie kręgosłupa, stawu krzyżowo-biodrowego, kolana itp. – według punktu a-c zwiększając stopień inwalidztwa o	1 – 10 10 – 20 20 – 35 5 – 10
147	Przykurcze i zesztywnienia powikłane przewlekłym zapaleniem tkanki kostnej z przetokami, ciałami obcymi itp. – ocenia się wg poz., 143-146, zwiększając stopień inwalidztwa – w zależności od rozmiarów powikłań dodatkowo o **UWAGA:** jako wynik urazowego uszkodzenia biodra zgłaszane są często następujące zmiany chorobowe: krwiopochodne ropne zapalenie kości, gruźlica kostno-stawowa, nowotwory, martwice aseptyczne kości, biodro szpotawe dorastających i inne zniekształcenia powodujące zaburzenia statyki. Przy tego rodzaju stanach chorobowych należy szczególną, uwagę zwracać na istnienie związku przyczynowego między tymi schorzeniami a wypadkiem.	5 – 10

UDO

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
148	Złamanie kości udowej - w zależności od zniekształceń, skrócenia, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów w stawach: a) niewielkie ograniczenie ruchomości biodra (zgięcie do 90°, odwiedzenie do 30° rotacja wewnętrzna i zewnętrzna do 30°) i / lub kolana (zgięcie do 110°, deficyt wyprostu do 5°) i/lub skrócenie do 3 cm b) średnie ograniczenie ruchomości biodra (zgięcie 70°-90°, odwiedzenie 20° - 30°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna do 20°-30°) i / lub kolana (zgięcie 110° - 80°, deficyt wyprostu do 5°-10°) i / lub skrócenie 3-6 cm c) duże ograniczenie ruchomości biodra (zgięcie poniżej 70°, odwiedzenie poniżej 20°, rotacja wewnętrzna i zewnętrzna poniżej 20°) i /lub kolana (zgięcie poniżej 80°, deficyt wyprostu powyżej 10° i / lub skrócenie ponad 6 cm	1 – 10 10 – 25 25 – 45

149	Staw rzekomy lub ubytki kości udowej uniemożliwiające obciążenie kończyny – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji, skrócenia i zaburzeń wtórnych	45 – 60
150	Uszkodzenia skóry, mięśni, ścięgien (oparzenia, przecięcia, pęknięcia podskórne, przepukliny mięśniowe itp.) – w zależności od zaburzeń funkcji itp według punktu 148	
151	Uszkodzenia dużych naczyń, tętniaki pourazowe – w zależności od stopnia wtórnych zaburzeń troficznych	5 – 15
152	Uszkodzenia uda powikłane przewlekłym ropnym zapaleniem kości, przetokami, ciałami obcymi, skostnieniem pozaszkieletowym i zmianami neurologicznymi ocenia się według pozycji 148-151, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od rozmiarów powikłań o	1 – 10
153	Uszkodzenia uda powikłane współistniejącym uszkodzeniem nerwu kulszowego ocenia się według pozycji 148-151, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od rozmiarów uszkodzenia nerwu o **UWAGA:** łączny stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ocenianego według pozycji 148-151 i 153 nie może przekroczyć 70%.	1 – 30
154	Utrata kończyny – zależnie od długości kikuta i przydatności jego cech do protezowania	50 – 70

STAW KOLANOWY

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
155	Złamanie nasad tworzących staw kolanowy (torebki więzadeł, łąkotek) – w zależności od zniekształceń szpotawości, koślawości, przykurczów, ograniczenia ruchów, stabilności stawu, zaburzeń statyczno-dynamicznych kończyny i ich zmian: a) niewielkie ograniczenie funkcji kolana (zgięcie do 110°, deficyt wyprostu do 5°) b) średnie ograniczenie funkcji kolana (zgięcie 110°-80°, deficyt wyprostu 5°-10°) c) duże ograniczenie funkcji kolana (zgięcie poniżej 80°, deficyt wyprostu powyżej 10°) d) usztywnienie kolana rozumiane jak brak jakiegokolwiek ruchu stawu	1 – 5 5 – 10 10 – 20 25
156	Uszkodzenie aparatu więzadłowo-stawowego – w zależności od ograniczenia ruchów, stabilności stawu, zaburzeń statyczno-dynamicznych kończyny i ich zmian: a) niestabilność jednopłaszczyznowa I° z niewielkimi zanikami mięśni b) niestabilność jednopłaszczyznowa II°, dwu płaszczyznowa I° ze zmianami wtórnymi c) niestabilność jednopłaszczyznowa III°, dwupłaszczyznowa II° ze znacznymi zmianami wtórnymi d) niestabilność dwu płaszczyznowa III° z dużymi zmianami wtórnymi e) ciężka niestabilność wielopłaszczyznowa III° w zależności od zmian wtórnych	1 – 3 4 – 10 10 – 15 15 – 20 20 – 25
157	Inne uszkodzenia stawu kolanowego (blizny skóry, ciała obce) – w zależności od dolegliwości, obrzęków, przewlekłych stanów zapalnych, przetok i innych zmian wtórnych – ocena według punktu 155-156 zwiększając stopień inwalidztwa o	1 – 6
158	Utrata kończyny na poziomie stawu kolanowego **UWAGA:** fizjologiczny zakres ruchów stawu kolanowego przyjmuje się w granicach 0°-150°.	50

PODUDZIE

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
159	Złamanie kości podudzia – w zależności od zniekształcenia, przemieszczenia, powikłań wtórnych, zmian troficznych i czynnościowych kończyny itp.: a) niewielkie ograniczenie funkcji kolana (zgięcie do 110° , deficyt wyprostu do 5°) i / lub stawu skokowego (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°), skrócenie do 3 cm b) średnie ograniczenie funkcji kolana (zgięcie 110°-80°, deficyt wyprostu 5°-10°) i/lub stawu skokowego (zgięcie grzbietowe 5°-15°, podeszwowe do 15°-30°), skrócenie 3-6 cm c) duże ograniczenie funkcji kolana (zgięcie poniżej 80°, deficyt wyprostu powyżej 10°) i / lub stawu skokowego (zgięcie grzbietowe poniżej 5° , podeszwowe poniżej 15°), skrócenie ponad 6 cm d) przewlekle zmiany zapalne, owrzodzenia troficzne, zaburzenia neurologiczne, zmiany martwicze – ocena według a-c zwiększając stopień inwalidztwa o	1 – 10 10 – 20 20 – 30 1 – 7

160	Izolowane złamanie strzałki – w zależności od przemieszczeń, zniekształceń, upośledzenia funkcji kończyny	1 – 3
161	Uszkodzenia tkanek miękkich podudzia, uszkodzenia ścięgna Achillesa i innych ścięgien – zależnie od rozległości uszkodzenia, zaburzeń czynnościowych i zniekształceń stopy i ograniczeń czynnościowych, zmian naczyniowych, troficznych innych: a) niewielkie ograniczenie funkcji stawu skokowego (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°) b) średnie ograniczenie funkcji stawu skokowego (zgięcie grzbietowe 5°-15°, podeszwowe do 15 -30°) c) duże ograniczenie funkcji stawu skokowego (zgięcie grzbietowe poniżej 5°, podeszwowe poniżej 15°) d) przewlekłe zmiany zapalne, owrzodzenia troficzne, zaburzenia neurologiczne, zmiany martwicze – ocena według a-c zwiększając stopień inwalidztwa o	 1 – 5 5 – 10 10 – 20 1 – 5
162	Utrata kończyny w obrębie podudzia – w zależności od charakteru kikuta, długości, przydatności do oprotezowania i zmian wtórnych w obrębie kończyny: a) przy długości kikuta do 8 cm mierząc od szpary stawowej (u dzieci do lat 10 przy długości kikuta do 6 cm) b) przy dłuższych kikutach	 50 35 – 45

STAW GOLENIOWO-SKOKOWY I SKOKOWO-PIĘTOWY

L.p.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
163	Uszkodzenie stawu goleniowo-skokowego i skokowo-piętowego, wykręcenia, nadwichnięcia, zwichnięcia, złamania, stłuczenia i inne zranienia – w zależności od blizn, zniekształceń, ograniczeń ruchomości zaburzeń statyczno-dynamicznych stopy, obrzęków przewlekłych i utrzymujących się dolegliwości: a) niewielkie ograniczenie funkcji stawu skokowego (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°) b) średnie ograniczenie funkcji stawu skokowego (zgięcie grzbietowe 5°-15°, podeszwowe do 15°-30°) c) duże ograniczenie funkcji stawu skokowego (zgięcie grzbietowe poniżej 5°, podeszwowe poniżej 15°) d) przewlekłe zmiany zapalne, owrzodzenia troficzne, zaburzenia neurologiczne, zmiany martwicze – ocena według a-c zwiększając stopień inwalidztwa o	 1 – 4 5 – 10 10 – 20 1 – 6
164	Zesztywnienie stawów goleniowo-skokowego lub skokowo-piętowego w zależności od zniekształceń, ustawienia stopy, zmian wtórnych i innych powikłań: a) pod kątem zbliżonym do prostego b) w innych ustawieniach czynnościowo niekorzystnych c) w ustawieniach niekorzystnych z powikłaniami zapalnymi, neurologicznymi itp. – według punktów a-c zwiększając stopień inwalidztwa o	 10 10 – 20 1 – 5
165	Złamania kości skokowej lub piętowej – w zależności od utrzymujących się ograniczeń ruchomości: a) niewielkie ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°) b) średnie ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe 5°-15°, podeszwowe do 15°-30° c) duże ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe poniżej 5°, podeszwowe poniżej 15°) d) przewlekłe zmiany zapalne, owrzodzenia troficzne, zaburzenia neurologiczne, zmiany martwicze - ocena według a-c zwiększając stopień inwalidztwa o	 1 – 4 5 – 10 10 – 20 1 – 8

STAWY STOPY

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
166	Utrata kości skokowej lub piętowej – w zależności od blizn, zniekształceń, zaburzeń statyczno-dynamicznych stopy i innych powikłań	15 – 30
167	Uszkodzenia kości stępu z przemieszczeniami, zniekształceniami i innymi zmianami wtórnymi: a) niewielkie ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°) b) średnie ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe 5°-15° , podeszwowe do 15°-30°) c) duże ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe poniżej 5°, podeszwowe poniżej 15°) d) przewlekłe zmiany zapalne, owrzodzenia troficzne, zaburzenia neurologiczne, zmiany martwicze – ocena według a-c zwiększając stopień inwalidztwa o	 1 – 4 5 – 10 10 – 20 1 – 5

168	Złamania kości śródstopia – w zależności od przemieszczeń, zniekształcenia stopy, zaburzeń statyczno-dynamicznych i innych zmian: 1. I lub V kości śródstopia a) niewielkie ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°) b) średnie i duże ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe poniżej 15°, podeszwowe poniżej 30°) 2. II, III, IV kości śródstopia a) niewielkie ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°) b) średnie i duże ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe poniżej 15°, podeszwowe poniżej 30°)	 1 – 4 5 – 10 1 – 3 4 – 8
169	Złamania kości śródstopia powikłane zapaleniem kości, przetokami, wtórnymi zmianami troficznymi i zmianami neurologicznymi ocenia się wg poz. 168 zwiększając stopień inwalidztwa – w zależności od stopnia powikłań o	1 – 5
170	Inne uszkodzenia stopy – w zależności od dolegliwości, blizn, zniekształceń, zmian troficznych, zaburzeń troficzno-dynamicznych stopy i innych zmian wtórnych: a) niewielkie ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe do 15°, podeszwowe do 30°) b) średnie i duże ograniczenie funkcji stawów stopy (zgięcie grzbietowe poniżej 15°, podeszwowe poniżej 30°)	 1 – 4 5 – 8
171	Utrata stopy w całości	40
172	Utrata stopy na poziomie stawu Choparta	35
173	Utrata stopy w stawie Lisfranca	25
174	Utrata stopy w obrębie kości śródstopia – w zależności od rozległości utraty przodostopia i cech kikuta	15 – 25

PALCE STOPY

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu
175	Uszkodzenia palucha – w zależności od blizn, zniekształceń, wielkości ubytków, charakteru kikuta, zaburzeń statyki i chodu oraz innych zmian wtórnych: a) ubytki opuszki lub częściowa utrata palika paznokciowego palucha b) utrata palika paznokciowego palucha c) utrata całego palucha	 1 – 4 5 7
176	Inne uszkodzenia palucha – w zależności od rozległości uszkodzenia (części miękkich): a) niewielkie ograniczenie ruchomości (sumaryczne zgięcie do 30°, sumaryczny wyprost do 30°) b) średnie i duże ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie poniżej 30°, sumaryczny wyprost poniżej 30°)	 1 – 4 4 – 7
177	Utrata palucha wraz z kością śródstopia w zależności od rozmiaru utraty kości śródstopia	10 – 15
178	Uszkodzenia, ubytki w zakresie palców II, III, IV, V: a) częściowa utrata, niewielkie ograniczenie ruchomości (sumaryczne zgięcie do 30°, sumaryczny wyprost do 30°) b) częściowa utrata, średnie i duże ograniczenia ruchomości (sumaryczne zgięcie poniżej 30°, sumaryczny wyprost poniżej 30°)	 1 – 2 3 – 4
179	Utrata palca II lub V z kością śródstopia	5 – 10
180	Utrata palców III lub IV z kością śródstopia – w zależności od stopnia upośledzenia, ustawienia stopy i innych zmian wtórnych	5 – 8
181	Inne drobne uszkodzenia i zniekształcenia palców – w zależności od stopnia upośledzenia funkcji, łącznie **UWAGA:** uszkodzenie kikuta amputowanych kończyn, wymagające zmiany protezy, reamputacji lub niemożności zastosowania protezy – oceniać wg amputacji na wyższym poziomie.	 1 – 3

Porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych

Lp.	Wyszczególnienie	Procent uszczerbku na zdrowiu	
	Uszkodzenie częściowe lub całkowite – w zależności od stopnia zaburzeń:	Prawa	Lewa
	a) nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym	5 – 15	
	b) nerwu piersiowego długiego	5 – 15	5 – 10
	c) nerwu pachowego	5 – 20	5 – 10
	d) nerwu mięśniowo-skórnego	5– 25	5 – 20
	e) nerwu promieniowego powyżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia	7 – 30	5 – 25
	f) nerwu promieniowego poniżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia	5 – 30	3 – 25
	g) nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia	5 – 20	1 – 15
	h) nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia	2 – 10	1 – 8
	i) nerwu pośrodkowego w zakresie ramienia	5 – 30	3 – 20
182	j) nerwu pośrodkowego w zakresie nadgarstka	5 – 20	5 – 10
	k) nerwu łokciowego	5 – 30	3 – 20
	l) splotu barkowego części nadobojczykowej (górnej)	10 – 20	5 – 15
	t) splotu barkowego części podobojczykowej (dolnej)	20 – 45	15 – 35
	m) pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego	1 – 10	
	n) nerwu zasłonowego	5 – 15	
	o) nerwu udowego	5 – 25	
	p) nerwów pośladkowych (górnego i dolnego)	5 – 15	
	r) nerwu sromowego wspólnego	3 – 25	
	s) nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy (normę w wysokości ponad 50% stosować tylko przy nieuleczalnych owrzodzeniach)	20 – 60	
	t) nerwu piszczelowego (normę w wysokości ponad 30% stosować tylko przy nieuleczalnych owrzodzeniach)	5 – 20	
	u) nerwu strzałkowego	10 – 20	
	w) splotu lędźwiowo-krzyżowego	40 – 60	
	z) pozostałych nerwów odcinka lędźwiowo-krzyżowego	1 – 10	